

АДВОКАЦІЯ У СТИЛІ ЕТНО

РЕФОРМА місцевого самоврядування, метою якої є забезпечення здатності громади самостійно, за рахунок власних ресурсів, розв'язувати питання місцевого значення, має суттєвий вплив на діяльність бібліотечних установ. Забезпечення належного рівня надання послуг у сфері культури великою мірою залежить не лише від матеріальної спроможності громади, а й від розуміння її керівників важливості цієї сфери людської діяльності. На жаль, маємо безліч прикладів, коли місцеві керівники не бачать потреби громади в бібліотечних установах і прагнуть їх «оптимізувати» – скоротити заклади, їх штати і таким чином зекономити кошти. Тому адвокаційна діяльність бібліотек, спрямована на захист прав користувачів на бібліотечне обслуговування та доступ до інформації, набуває вкрай важливого значення.

25–29 червня 2018 р. на Полтавщині проходила VI Всеукраїнська літня школа адвокатури для бібліотечарів «Адвокація у стилі Етно». Організаторами школи виступили секція з адвокатури Української бібліотечної асоціації (УБА) та Полтавське обласне відділення УБА. Етностиль школи на Полтавщині був цілком логічним. Адже це мальовничий, колоритний і гостинний край із багатомілітарною історією, чудовою природою, чарівними піснями, неперевершеною майстерністю вишивки та гончарства, мудрими й талановитими людьми. Локації були в Полтаві та інших містах області – Гадячі, Решетилівці, смт Диканька та Опішні.

Набути потрібних знань приїхали бібліотечарі з різних міст України: Лисичанська (Луганська обл.), Львова, Миколаєва, Покровська (Донецька обл.), Славутича (Київська обл.), Харкова, Хмельницького та ін.

Програма школи складалася з різноманітних занять – від уроків «Адвокація від А до Я» до адвокаційних вечорниць та етносемініарів. Найяскравіші враження в учасників залишили творча зустріч із директором видавництва «Час майстрів» О. Симоненком – офіційним партнером УБА, етносемініари в Музеї українського весілля у с. Великі Будища та Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішні, нічна прогулянка із сюрпризами та несподіванками в Національному музеї-заповіднику М. В. Гоголя в с. Гоголеве.

Важливими та потрібними були зустрічі з представниками місцевої влади, лідерами успішних ОТГ,

мешканцями громад і, звичайно ж, колегами-бібліотечарями. На бібліобрифінгу «Моя бібліотека – моя громада!» в Центральній міській бібліотеці Решетилівської ОТГ говорили про проблеми, шляхи їх розв'язання та перспективи розвитку бібліотек з начальником відділу освіти, молоді, спорту, культури та туризму Решетилівської ОТГ І. Королем, начальником сектору культури та туризму Решетилівської РДА С. Гудзь та директором Решетилівської ЦМБ Н. Денисенко.

Решетилівська ЦМБ донедавна була центральною районною бібліотекою Решетилівського району, а з 01.04 2018 р., згідно з рішенням сесії Решетилівської районної ради, вона перейшла в комунальну власність Решетилівської ОТГ. Бібліотека продовжує опікуватися не лише книгозбірнями своєї громади, а й надає методичну допомогу іншим бібліотечним закладам району. Відрадно, що з переходом у власність громади бібліотека зберегла свою структуру, в т. ч. методичний відділ, який сприяє підвищенню кваліфікації бібліотечних працівників шляхом проведення семінарів, практикумів, стажувань, занять школи бібліотечного досвіду, популяризації професійної періодики, надає індивідуальні та групові консультації працівникам сільських закладів.

Безперечною родзинкою бібліотеки є Народознавча світлиця – кімната, оформлена в українському стилі, в якій зібрано зразки давнього одягу, побутові речі, ікони, посуд, ткацькі знаряддя. У ній проходять різноманітні заходи: новорічно-різдвяні зустрічі, зібрання членів клубу за інтересами «Ріднокрай» та народознавчої студії «Берегиня», майстер-класи.

Наступною локацією школи була знаменита Диканька. Тут,

у центральній районній бібліотеці, відбувся майстер-клас «Де господар добре робить, там і поле буйно родить», який провели завідувач сектору культури та туризму Диканської РДА Є. Онищенко та директор Диканської ЦБС Н. Кучеряєва. Молодий, енергійний, креативний керівник сектору культури розповів про завершення ремонту в бібліотеці, придбання нових меблів, проведення надшвидкісного Інтернету в інтернет-центрі, подальше оновлення комп'ютерного парку. З упевненістю можна сказати, що з таким небайдужим ставленням до бібліотеки нічого не загрожує її існуванню за будь-яких обставин і реформ.

Диканська ЦРБ – переможець конкурсу проєктів «Інтернет для читачів публічних бібліотек» (LEAP-IV, проводиться Посольством США в Украї-

Народознавча світлиця
Решетилівської міської бібліотеки

ні) та Бібліотека року Полтавщини (2017) – порадувала чудовим ремонтом та новими меблями-трансформерами.

Далі шлях «школярів» проліг до козацького містечка Великі Будища, де вони відвідали одну з найкращих бібліотек Диканської ЦБС – Великобудищанську сільську бібліотеку-філію. Зустріч провели завідувач сільської бібліотеки-філії Т. Гетьман та сільський голова Великобудищанської сільської ради Х. Покутня. В Музеї українського весілля відбувся етносеминар з елементами інтерактиву «Кожна птиця знайде свого Гриця».

Надзвичайно цікавою була й зустріч із читачкою бібліотеки-філії 90-річною М. Опарою, яка ходить до бібліотеки із сусіднього села. У книзі відгуків вона дякує бібліотекареві Т. Гетьман за увагу та привітне ставлення. Сама Марія Тихонівна викликає велику повагу своєю життєвою позицією, активністю, любов'ю до природи, людей і, звичайно ж, книг, без яких вона не уявляє свого життя.

Незабутніми були враження від участі в етносеминарі «Опішнянські куманці», який провела директор Зіньківської районної ЦБС Н. Тоцька в Національному музеї-заповіднику українського гончарства, та майстер-класі з місцевих кулінарних та пісенних традицій, котрий підготувала завідувач опішнянської бібліотеки-філії В. Киричок. Очільниця філії вразила майстерним приготуванням катаної каші – обрядової страви з яєць, пшона та пшеничного борошна, яку готували на Полтавщині, в Диканському та Зіньківському районах, у кінці XIX – першій половині XX ст. Збереження та популяризація кулінарних традицій знаних опішнянських майстринь є одним із напрямів діяльності її бібліотеки.

Учасники школи зацікавилися досвідом роботи з дітьми: читанням казок і дитячих творів з використанням пальчикового театру та чарівного фартушка зі стрічками-липучками для ляльок – літературних героїв. У бібліотеці також розгорнуто персональну виставку картин місцевого жителя А. Штанька «На хвилях живопису».

Круглий стіл «Бібліотека моєї громади» передбачав спілкування з начальником відділу культури, туризму, молоді та спорту Зіньківської РДА Л. Кімлик-Ярохою, в. о. селищного голови Опішні Ю. Масюк, директором Зіньківської ЦБС Н. Тоцькою, які ділилися з гостями своїми здобутками та напрацюваннями в питанні розвитку та підтримання бібліотечної галузі району. Про досвід роботи своєї книгозбірні з популяризації та збереження етнокультури рідного краю розповіла бі-

бліотекар Малобудищанської бібліотеки-філії Л. Міщанин.

Зустріч із завідувачем сектору культури та туризму Диканської РДА Є. Онищенко у Диканській ЦРБ

Продовжився «урок» у ЕтноЕкоАгроСадибі-музеї «Лялина світлиця» (господиня О. Щербань), де на гостей чекав ансамбль «Криниченька» Опішнянського територіального центру, у виконанні якого проникливо прозвучали українські пісні.

До Дня Конституції України учасники школи провели інформаційний інтерактив у столиці українського козацтва – славетному місті Гадячі. Відвідали майстер-клас директора Гадяцької ЦРБ ім. Лесі Українки О. Кра-

сюк «БібліоЦеГлина». Робота вищезазваної бібліотеки цікава й різноманітна. Це і бібліотечний бульвар «Ми хочемо, щоб ваше літо було книгами зігріто», і правова допомога сільським громадам шляхом організації скайп-спілкування, і тренінгова діяльність та навчання для колег із бібліотек-філій, і діяльність інтелектуального клубу вихідного дня «Пальміра», народознавчого – «Берегиня», дозвіллевого – «Панянка+».

Побували бібліотечні фахівці й на етносеминарах «Народні промисли Полтавщини» від Гадяцького історико-краєзнавчого музею та Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім. І. П. Котляревського. Цікавим також було спілкування з першим заступником голови Гадяцької РДА С. Бондаренком та в. о. начальника відділу культури РДА 'О. Панасенко. Йшлося про розвиток бібліотечних закладів в умовах створення ОТГ, розширення сфери бібліотечних послуг, комп'ютеризацію бібліотек.

Учасники VI Всеукраїнської літньої школи адвокати «Адвокація у стилі ЕТНО» не лише здобували знання, а й налагоджували професійні стосунки, обмінювалися досвідом. Відвідування сільських та районних бібліотек було особливо цінним з точки зору методичної діяльності. Вони показали, що бібліотекарі Полтавщини добре знають, беруть і пропагують традиції та культуру свого краю, намагаються створити в книгозбірнях затишок і комфорт для користувачів, багато та плідно працюють. У всіх відвіданих бібліотеках було оформлено етнокуточки, на веб-сайтах і блогах представлено інформацію про їх діяльність, ресурси, послуги.

Школа адвокати виявилася корисною не лише для приїжджих учасників, а й для тих бібліотекарів, які гостинно відчинили двері своїх книгозбірень і ділилися здобутками. В процесі обговорень та спілкувань народжувались ідеї, давалися професійні рекомендації і поради, виявлялися недоліки.

Однією з вад, характерною, до речі, для більшості бібліотечних працівників України, є невміння широко рекламувати та подавати свою роботу з метою адвокати установи, бути відкритими до змін, відчувати потреби часу. В бібліотеках, особливо сільських, також хотілось би бачити більше простору, сучасне зонування та кращий дизайн. Однак фахові навчання для того й проводяться, щоб долати перешкоди, усувати прогалини, позбуватися трафаретних підходів і застарілої термінології, напрацьовувати цікаві ідеї та досягати нових успіхів.

Школа адвокати збагатила новими враженнями, творчими задумами та залишила в пам'яті чудовий спогад про заглиблення у національний колорит гостинної Полтавщини.

Підготувала **Т. Богуш**,
завідувач відділу
Національної бібліотеки України
імені Ярослава Мудрого